

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Die 21. Novembris. In Festo S. Martini. Expoliavit se Ionathas tunica, &c.
Momentum illud ex quo pendet æternitas, sæpe momentum tale est quo
se sua Martinus expoliavit tunica. Sæpe momentum illud ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

exaudiam te. At non ita de quacumque anima, quæcumque tandem illa sit, nulla una est pro qua non libenter orari velit Deus, nihilque habeat oprabilius, quam ut quoquo modo iustitiæ suæ satisfiat, & bonitatis thesauros appetat, unde nihil dubites in defunctorum gratiam quidquid velis profundere. Nam si opus aliquid misericordiæ sic Deus diligit ut in extremo Judicio de solis his operibus videatur esse quæstio, nec salvandum ullum aut damnandum, nisi qui misericors aut immisericors fuerit: qualem putas futurum in eos Deum, qui patientes animas libenter sublevarint, cum in uno hoc opere cætera pene omnia quæ dicuntur opera misericordiæ contineantur? Hoc est enim esurientes pascere, seu sitientes potare, nam nullus mortalium tanta umquam siti premitur, quanta illæ animæ ut Deo perficiantur. Hoc est in carcere positos visitare, Hoc est, solam afflictos; Et longe est hoc amplius quam corpus mandare sepulture, vel peregrinum hospitem suscipere, cum in æterna illa tabernacula, quæ tantis petunt laboribus, promoveantur.

Adde quod sæpe naturalis est compassio quæ nos ad sublevandam miserorum miseri-

am trahit, quæ licet bona sit, tanto tamen minus est bona, quanto magis est naturalis. At vero in mortuos misericordia tota est ex auditu, tota ex fide, tota supernaturalis, & proinde majoris profecto meriti.

Denique, licet hæc ipsæ pro quibus oras animæ jam fruere gloriâ, tamen illud ita gratum habet Deus, ut numquam irritum esse finat, sed vel in alios, vel in teipsum multiplici refundat sœnore. Cum e contra sic ita sævum & crudelem vivens præstitit in mortuos nulla ut in illos sicutis misericordia, sic permittere Deus, ut tibi mortuo par referatur lævitia: & cogaris aliquando sentire quod Rex ille crudelissimus Adonibécæc agnoscebat, dum cæcis summitatibus manum ac pedum suorum dicebat: *Septuaginta Reges amputatis manuum ac pedum summitatibus colligebant sub mensa mea ciborum reliquias. SICUT FELI, Ita REDDIDIT MIHI DEVS.* *Iud. 7.*

Vide in 3. p. Dominica 10. ubi de homine qui in latrones incidit quem Samaritanus curandum suscepit: *Si vis curari, cura. Quæ mensura mensus fueris, eadem & remetietur tibi.* Et Dom. 11. *Qui non audit, non audietur.*

Die 11.
Novembris.

IN FESTO S. MARTINI CONFESSORIS PONTIFICIS.

Expoliavit se Ionathas tunica qua erat indutus, & dedit eam David. 4. Reg. 18.

VERITAS PRACTICA.

Momentum illud ex quo pendet æternitas, sæpe momentum tale est, quo se sua Martinus expoliavit tunica.

Sæpe momentum illud est, in quo petitur Eleemolyna.

Sæpe momentum illud est, in quo de uno Virtutis actu statim agendo agitur.

SENSVS & RATIO EST, Quod momentum illud ex quo pendet æternitas, sæpe momentum illud est, quo suos probare solet Deus.

Sed momentum quo se homines probare solet Deus, sæpe momentum illud est in quo petitur Eleemolyna, vel de uno quopiam Virtutis actu statim agendo agitur.

Ergo & momentum illud est ex quo pendet æternitas. Quod sane est diligenter exendendum, & in omnem bene agendi occasionem intendendum, exemplo sancti Martini.

I. PUNCTUM.

O Beatum Pontificem qui totis visceribus diligebat Christum Regem, & non formidabat imperii principatum!

Sic Ecclesia de S. Martino compendiosè Virtutes ejus quæ multæ sunt & insignes referens, ad singularem quæ in Christum ferebatur dilectionem, cujus evidentissimum dedit testimonium cum adhuc esset Catechumenus. Nam sicut Ionathas Saulis filius amore David raptus, quæ induebatur tunica Davidem

videm induit, sic Martinus militem agens in Gallia, cum esset Ambiani, ac nihil præter arma & vestimentum quo erat indutus haberet, pauperi nudo tum ab eo petenti ut Christi nomine sibi Eleemosynam tribueret, partem clamidis dedit: Quod factum Christus sic gratum habuit, ut sequenti nocte, dimidiata illa veste indutus ei apprensus dixerit: *Martinus Catechumenus hac me veste contexit.* Tum vero statim Miles relicta militia Christo se totum dedit, & factus Sacerdos, Episcopus, & Religiosus simul Cœnobitarum pater, tam multa, tam mira, & prope singularia cuiuscumque Virtutis exempla dedit, ut Sacerdotum, & Præsulum, & Religiosorum omnium perfectæ fuerit Exemplar vitæ.

Sic enim in omnibus temperate agebat, ut Virtutes ipsas mirum in modum temperaret, & quæ magis à se videntur dissita, simul in unum magis conjungeret. Quid nempe magis disjunctum videtur quam solitudo monastica, & sollicitudo Pastoralis: Utrumque tamen simul junxit Martinus. Quid magis Humilitati videtur oppositum, quam vel insignes honorum Tituli, vel insignium Virorum frequentia, vel morum tanta gravitas ac Majestas, ut ipsis Imperatoribus imperare videretur? Et tamen ita humilis simul & excelsus semper vixit. Nihil illo pauperius, nihil illo tamen magnificentius. Orabat ita frequenter, ut nihil agere præterea videretur: Tam multa vero agebat, ut orationi locus & tempus non apparent. Numquam otiosus, sed numquam etiam negotiosus. Sic omnibus mitis & facilis, ut nulli tamen indulgentior, & cunctis semper esset colendus. Sic amabat suos, ut paratus esset ab eis numquam digredi: Sic paratus erat ab eis digredi, quasi qui suos non amaret. Non de suis beneficiis præsumebat, & tamen viso humani generis hosti janiam moriturus audacter dicebat: *Quid a feras cruenta bestia, nil in me funeste reperies. OVIRVM ineffabilem, nec labore vincendum, nec morte vincendum, qui nec mori timuit, nec vivere recusavit.* Plura hoc uno certe verbo dicuntur, cum *virum ineffabilem* tota Eum prædicat & demittitur Ecclesia, quam si longo illum sermone celebrandum susciperemus.

O quanti refert se semel totum Christo dare! O quanti res est momenti præcedentem sine mora sequi gratiam, & singula vitæ momenta sic diligenter cavere ac religiose reve-

teri, nullum ut sit quo rei bene gerendæ se dedat occasio, quo ei statim non acquiescas. Ecce qualis quantulusque fuerit S. Martinus dici non potest, quia supra nostram omnem dicendi facultatem Virtus ejus evecta est; Sed undetalis tantusque fuerit, dici potest, & dici debet, multumque ponderari, quia multum profecto facit ad salutem & perfectionem omnium.

Audisti pauperem à Martino petentem aliquid; Audisti quid Martinus dederit, Audisti quid Christus idcirco dixerit. En prima quam sciamus tantæ sanctitatis origo. Præcessit quidem Gratia, Ipse prior Deus dilexit nos, prius Ipse nobis donat quod possimus ei dare; sed prima illa præsupposita Gratia, quod prius consequenter à Martino Deus expetivit, fuit illa pars clamidis quam dedit pauperi, fuit ille Charitatis actus quem in Christum exercuit, fuit ille promptus animus quo se impellentem Gratiâ sequutus est. Hinc inde series illa Gratiarum, quibus rota ejus vita contexta est. Ab illo sic incæpit momento salvus & Sanctus esse, ut si ab illo non ita incæpisset momento, numquam forte incæpisset, nec ita salvus ac Sanctus unquam fuisset. Quod vulgo dicitur, *EX MOMENTO ATERNITAS*, Momentum, illud Martino fuit quo pauper eleemosynam ab eo petiit, quo dandi talem eleemosynam injecta cœlitus Mens illi est, & mentem sequuta est actio sive actus Charitatis. En momentum ex quo Martini pendebat aternitas.

Et quod de illo dicimus, de unoquoque nostrum debet intelligi. Quod de illo Charitatis in pauperem opere pronuntiamus; hoc ipsum de quovis alio, vel agendo vel non agendo, prout aliquando nobis occurrit, dici fas est; Et in multis quæ hic possent expendi, primum & præcipuum est quod attente consideretur. Quid enim momentosius & pretiosius quam quod summam illam aternitatem sic attingit, ut eam plautet & ædificet, aut evertat & destruat?

Ac primo vulgare dictum illud: *Ex momento aternitas*, paulò fufius declarandum. Tres sunt enim modi quibus ita dici potest. Primus est de tota hominis vita, quæ quam sit brevis & momento similis, explicatum habes in 2. p. Dominica 3. post Pascha; satis autem patet quam vere pendat ex tali momento aternitas.

Secundus est, cum multi ac varii sint vitæ casus & tam repentini, ut aliud profus cogitantes homines quam citissime abripiant, & abrepti transferantur illico in domum æternitatis, ut loquitur Sapiens, nonne tum etiam liquet, quam verè sit ex momento æternitas? Nempe in quali animæ statu mortem illam improvísam homo motietur, in eo permanebit ad omnem æternitatem. Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit. Quod figurate dictum est a Sapiente de statu morientis; Nam ut paulò antè dixerat: *Nescit homo finem suum, sed sicut pisces capiuntur hamo, & sicut aves in quo comprehenduntur, sic capiuntur homines in tempore malo, cum eis extemplo superveneris.*

Tertius denique modus is est quem indicavimus, quando scilicet suos Deus tentat & probat, propositis aut permisis quibusdam rerum eventis, quæ ad instar momenti petulant, & de quibus in sequenti puncto commodius, cum hic sufficiat intelligere tales rerum casus licet fortuitos aut naturales, aut etiam si ex malitia Dæmonum vel hominum componantur, esse tentationes & probationes ex parte Dei ad faciendum nostri experimentum, quasi ut homo nobiscum ageret, quasi cum Herus data occasione servum expetitur an sit fidelis, Sic Deus tentasse Abraham dicitur: sic probasse populum suum ad aquas contradictionis: sic Tobie dictum: *Necessè fuit ut tentatio probaret te.* Sic sæpe Sapiens: *Tanquam aurum in fornace probavit illos.* Sic Judit paulò fuit: *Memores sint quia tentati sunt Patres nostri, ut probarentur si verè colerent Deum suum. Memores esse debent, quomodo Pater noster Abraham tentatus est, & per multas tribulationes probatus, Dei amicus effectus est. Sic Isaac, sic Jacob, sic Moyses.* Et quæ plura sequitur, quam & imitatus Apostolus longum eorum textit catalogum quos variis tentatos modis Scripturæ referunt.

Tunc verò, quod est præcipuum Propositionis Caput, tanti cujusquam nostrum interest fidelem esse, ut ex illo momento seu momentaneo tempore quo illius nostræ fidelitatis experimentum capitur, ex illo inquam momento, prout fideles aut infideles tum fuerimus, nostra pendeat æternitas sive cœli sive inferni: Totus salutis nostræ cardo tum plerumque vertitur, de rei summa tum sæpius agitur: *Argentum reprobum vocate eos,* Nempe

post factam probationem. Tremenda certe probatio, seu potius tremenda nostra dum sic probatur, infidelitas.

II. PUNCTUM.

SED momentum illud quo sic homines probare solet Deus, sæpe momentum illud est in quo petitur Eleemo, quæ, vel de alio quovis virtutis actu statim agendo agitur.

Videtur eadem Propositio cum præcedenti, sed tamen diversa est, & magis determinatè deligat quoniam sint illi occurrentes casus & eventus quibus utitur Deus ad probationem hominum; Nempe illi vel quotidiani qui sæpe frequenter incurunt in communem vitæ usum, vel infrequentes alij, qui virtutis illius exercendæ quem vocant Heroicæ præbent ansam, de quibus nil planè certum dici potest, sive quoad objecti speciem, sive quoad modum, sive quoad tempus exercendæ virtutis, quia momenta sunt qua Pater posuit in sua potestate: Quod unum dici debet, hoc est, fieri posse, Inò & læpius fieri, quod tale probationis tempus sit valde subitaneum, sive in occurso, sive in duratione, atque in illis interdum verferur occasionibus quæ nos singulis pene momentis circumstant, ut sicut de mortis hora dicitur, tantò cautiore sumus, ne ut ait Sapiens: *Defraudemur à die bona, & particula boni doni non nos prætereat,* quantò magis sumus incerti de tempore; vel quantò magis quodlibet tempus & quodlibet momentum temporis: *Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quando tempus sit,* dicebat Dominus.

Vis autem nosse quàm parùm duret illud tempus, & quàm rectè momentum appelleretur, aut quàm frequenter unicuique possit ad probationem sui sic semel evenire ut vix aliud detur? Revolve præteritorum seriem sæculorum: Et ne multitudo te obruat, primos cujusque gentis repræsentat tibi: Duces, in quibus Deus constituit quid de cæteris inferioribus judicari possit. Considera primum illum Angelum qui de Lucifero factus est tenebrarum Princeps & Rector, quantum putas moræ ac durationis habuit quo probaretur ad cœlum vel ad infernum? Mirum certe dictu, sed tamen verum; Vix instans & momentum fluxit inter illum & illum, inter illum qui erat, & inter illum qui modò est.

Crea-

Creatus post Adamus, suum etiam probationis tempus habuit, paulo quod dem longius quam instanti Angeli, seu quantam putas illam fuisse longitudo inem? Quantum videlicet spatii positum est in uno aut altero verbo quod Eva protulit cum Adamo, cum illi pomum obrulit comedendum. Nonne hoc tibi satis brevè videtur ut momentum dici possit? Et nonne hoc momentum fuit, in quo Adami virtus probata fuit, & nulla inventa est?

Num. 10.

Sic Moyses celeberrimus ille populi Dux Israelitici, tot inter prosperos & adversos casus, unum praecipue habuit quo probaretur, in aqua scilicet ex petra populo danda; Tantisper hæsit, non satis Deo fidit, vix scitur quid peccavit; peccavit tamen, quia punitus est, sed peccati ac probationis mora tam momentanea fuit, ut nisi Deus revelasset, nemo illum peccasse diceret.

1. Reg. 13.

Primus Regum Saul, quo nemo melior in toto populo, probandus tamen fuit, an talis permaneret; Datur ei tempus, datur ei virtutis exercendæ occasio; Samuellem expectet ad aliquot dies. Expectat ad extremum usque diem, sed non extremam diem horam. Ecce in extrema hac hora tentatus probatur, & deficit.

Iob 7.

At verò quantum hoc dices funestum horæ tempus a si momentum? Et licet non ad extremam omnes perniciem deciderint quos in exemplum adductos vides; valent tamen ad exemplum rei propositæ: & evidenti sunt documento, quam sit momentaneum illud quod probandis suis tempus definit Deus: Unde & illi à Jobo dicitur: *Quid est homo quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo, & subitò probas illum.*

III. PUNCTUM.

Apoc. 21.

PATET hoc igitur quod ore omnium usurpatur, **EX MOMENTO ÆTERNITAS**, non de momento tantum vita naturalis intelligi, sed de momento præsertim illo, quo in vita sapius accidit ut subitaneis & improvisis à Deo probentur homines casibus, utrum fideles, utrum humiles, utrum casti, utrum patientes, & subditi; Quo in occurso virtutis exercitæ vel omittæ præjudicata quodammodo salus & aeternitas dicitur, pro ut cujusque Virtus probata & improbata fuerit: *Ecce venio cito, & merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.* Hæc ad unumquemque generatim; sed uni cuidam Haynesusve pars IV.

particulatim dictum à Domino perinde quasi ac Martino, quod certe satis frequenter aut ponderose nunquam satis expendi potest: *Quoniam, inquit, tu servasti verbum patientiæ meæ, & ego servabo te ab hora tentationis quæ ventura est in orbem universum tentare habitantes in terra. Ecce venio cito, tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* Hæc hora tentationis, ut alias forte dictum est, dira fuit persecutio, quam Trajanus movit contra Fidem. In hac persecutione decesserunt multi metu tormentorum, quos inter ille de quo est sermo, miserandum in modum perisset, nisi singulariter à Domino servatus esset; Quod autem sic servatus fuerit, datur fidelitati ejus in servando verbo patientiæ, Id est, in continendo verbo quod ex impatientia protulisset, nisi per Dei gratiam verbum illud continuisset. Ecce igitur in uno verbo continendo continebatur hominis probatio, & in tali probatione vertebatur ejus aeternitas! Ecce igitur in tam exiguo tempore quo proferri verbum vel sileti potest, agebatur illud discrimen, quo vel homo Martyr Christi esset & Beatus: vel deceptor fidei & in sempiternos amandandus ignes. *Quis non sibi cavisset in illo proferendo verbo? in illo tam pretioso vitæ aut mortis æternæ dato momento?*

Apoc. 3.

At cum Lector, tale hoc momentum possit hoc ipsum esse quo hæc legis, nonne tibi commendandum est ne nimis transcursum legas, nec satis apprehendas, quanto in pretio sit unaquæque pars habenda Temporis? Vix fortè alias tale occurret argumētum quod legas; vix unquam forte talem hanc singulis tuis actionibus adhibendam cautionem & vigilantiam discas, nisi modo melius intelligas quid sit, & quanti referat eam adhibere.

Eccles. 4.

Hinc apte Sapiens: *Fili, conserva tempus, & evita à malo.* Tempus quodcumque sit, observandum est, ne forte quod non servaris, tempus sit quod maxime servandum erat ad exhibendam fidelitatem. Sic oportet habere semper cinctos lumbos, & lucernas ardescentes in manibus, & similes esse hominibus expectantibus Dominum suum, ut videre est in hac parte, Hebdomada ultima. Unde in Evangelio hodierno de lucerna corporis agitur quæ dicitur esse oculus, id est, attentæ sui consideratio, ne quid verbo vel opere perperam fiat.

Luc. 12.

Ibid. 11.

Cavenda præsertim est astuta quædam natura

N n n

turæ

turæ corruptæ fallacia, quæ in occurſu Virtutis exerceat. Virtutem quidem non abnegat, ſed non talem quæ ſe offert, aut non talem ejuſ virtutis actum, quaſi vel eundem vel alium aliâ poſſit exercere quando valet. At fallitur, nam etſi virtutem non videtur abuiſſe, tempus ejuſ tamen quod ſe offerebat abnuît, & cum huic forte tempori connexa eſſet Gratia quæ non alteri connectetur, quid ages illa deſtitutus gratia, ſine qua non poteſt agere quod agendum erat illa præſente?

Fallitur verò etiam quod difficultatem præſentat ad excuſandam inertiam vel dilationem operis: Nam in illa difficultate vertebarur probatio: difficultas illa probationem declarabat prout ſuperata vel non ſuperata eſſet: Actus virtutis heroicus qui occurrit ut dictum eſt, iſ inter alios merito cenſeri debet probationis index & teſtis: talis autem difficultatem involvit, ut inimicis parere, contemptum pati, non referre injuriam, ſilere verbum quod libenter effunderes, naturam deni-

que magis effraenem refrænare, & divinæ ſubjicere Gratiæ.

Memorero Raab & Babylonis ſcientium me, Pſalm. 86.
Id eſt, eorum qui quo tempore magis in vitium inveniuntur ſe continent, & oppoſitam exercent virtutem. Unde in quibus magis vincimur, magis vincere debemus, nempe in iſtis difficilioribus in quibus certamen datur ut vincas, juxta illud Sapienciæ de Patriarcha Jacob, certamen forte dedit illi ut vinceret: atque illud etiam Apoſtoli: *Gloriamur in tribulationibus, ſcientes quod tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem, probatio vero ſpem.* Rom. 5.

Vide in 2. p. Fer. 2. Hebd. 2. In Quadrageſima.

Si dum adeſt occaſio virtus abeſt, vix unquam virtus adest.

Sic eſt omni negotio tempus & opportunitas, ut niſi adſit tempus & opportunitas, vix fiat ullum negotium.

In 4. p. Fer. 4. Hebd. 18.

Die 21.
Novembris.

IN FESTO PRÆSENTATIONIS B. Mariæ Virginis.

Adducentur Regi Virgines poſt Eam, proxima ejuſ afferentur tibi. Afferentur in lætitiâ & exultatione. Pſalm. 44.

Ego autem ſicut Oliva fructifera in Domo Dei. Pſalm. 51.

DUO illi diverſorum Verſus Pſalmorum, duo quædam nobis præſentant ad præximæ & imitationem Beate Mariæ Virginis in Templo præſentatæ, præſertim conſideranda. Primum eſt, ipſa multarum Virginum, & quarumlibet ſponſarum Chriſti præſentatio ſeu oblatio, qualis fit vel per vota, votorumque renovationem: vel ex propria cujuſque Devotione.

Secundum eſt, Earum Conſtantia, & firmitas in oblatione ſervanda, nec non progreſſus in virtutem & perfectionem, ſicut Beata Virgo proficiebat & fructificabat tamquam oliva fructifera in domo Dei. Sic de illa expreſſe Sanctus Joannes Damascenus: *In lucem, inquit, editur, in domo probatica Joachims, atque ad Templum adducitur: ac deinde in domo Dei plantata, atque per Spiritum ſaginata, inſtar*

oliva fructifera, virtutum omnium domicilium efficitur, ut quæ videlicet ab omni huiusce vitæ & carnis concupiſcentia mentem abſtraxiſſet, atque ita Virginem unâ cum corpore animam conſervaviſſet, ut Eam decebat quæ Deum ſinu ſuo exceptura erat.

Circa hæc autem duo Capita tam multa ſe offerunt quæ perpendi poſſint Veritates, ut eas indicari ſufficiat.

Ad primum de oblatione ſui ex propoſito Pſalmi verſiculo,

Adducentur Regi Virgines poſt Eam.

Nemo eſt qui poſſit omni modo quod fecit Beata Virgo, facere: Sed nemo eſt qui non poſſit ſuo modo, quod Illa fecit.

Nemo eſt ſcilicet qui cum divina Gratia non poſſit ſe Deo præſentare & offerre quidquid